

Külakiri

Jaanuar 2007

- **Liikumise Kodukant tegevused 2007**
- **Ettevõtlikud noored külates**
- **Leader Konverents Ungaris**
- **Vabaihenduste ootused erakondadele**

Sisukord:

- 2 Saame tutvavaks.
Kodukandi tegevjuht
Kadri Pau
- 4 Liikumise Kodukant uus
juhatus
- 7 Tegevuskava 2007.
Eha Paas
- 9 Projekt - Ettevõtlikud
noored külates.
Hele-Mall Kink
- 10 Aasta Küla konkurs.
Aime Vilu
- 11 Leader konverents
Ungaris.
Merle Adams
- 12 Vabaühendused esitasid
erakondadele oma
ootused

Esikaane foto: Lea Saul

Kujundus ja trükk

OÜ Tartumaa Trükikoda
Betooni 9, Tartu. Tel. 730 7994

Hea Külakirja sõber!

Põnev ja teguderohke aasta on seljataha jäänud. Aeg vaadata ettepoole. Alanud aasta tuleb juubelihõnguline – 9.oktoobril saab Kodukandil 10 aastaringi täis külaliigutamist. Eks paljudki ettevõtmised kogu aasta jooksul ole sellest vaimust kantud. Ühe suurema üritusena loodame korraldada ühisseminari Soome Külaliikumise, kellele samavõrra vanust. Ja ega sügisene tibudelugemine ja sünnipäevapidugi tulemata jää.

Tõsisema tooni sellele aastale annab kindlasti Kodukandi uue strateegia kirjutamine. Et järgmise aasta alguses eelmine “tee” otsa saab, tuleb uued suunad 2007.a. paika saada.

Selle töö juures ootame kõigi oma liikmete tublit panust.

Kolmas “vaal” alanud aastal on meie järjekordne Külade Maapäev, sedapuhku seitsmes. Korraldamise vaeva on seekord võtnud endale Jõgevamaa. Teemaks “Ettevõtlik küla”, mille võiks ka lausa aasta teemaks nimetada, kuna keskendume oma projektides tegevustele, mis aitaksid senisest enam muuta külaseltse/seltsinguid ning kohalikke eestvedajaid aktiivsemaks külakogukonna kaasamisel kohaliku elu kujundamisse. Rahvus-

vahelist mõõdet ja EL juubelikogemusi toovad Maapäevale meie väliskülalised, kellele kavatsame põhjalikult oma külaelu tutvustada.

Ning on jälle see aasta, kus antakse välja Kodukandi Aasta Küla tiitel. Juba 1. maiks ootame maakonnaühenduste ettepanekuid konkursile.

Päris mitme projektiga jätkame noorte kaasamist külakogukondade tegemistesse. Eelmise aasta esimene noorte projekt läks igati korda ja noored on tahtmist täis jätkata. Loodame sirguvat väärilist vahetust “vanale kaardiväele”.

Värsket noort verd on Kodukandi tegijate hulka sellel aastal juba tulnud – meie tegevjuhina alustab Kadri Pau Tartumaalt. Koolituskeskuse juhataja ametisaua pärib pärast praktikat kevadel ülikooli lõpetav Mai Kolnes.

Uus juhatus üritab olla valmis neid igati toetama.

Soovime kõigile liikmetele, toetajatele, olevatele ja tulevastele sponsoritele ja partneritele edukat, rahumeelset ja tarmukate ideede rohket aastat!

Kodukandi juhatuse nimel
Sirje Vinni

Liikumise Kodukant tegevjuht Kadri Pau

Nimi: Kadri Pau

Vanus: 26

Elukoht: Tartu linn

Perekonnaseis: abielus

Lapsed: 4 aastane Oskar

Huvialad: väga meeldib lugemine

Vabatahtlik tegevus:

MTÜ Kodukant Tartumaa liige,

lasteaia hoolekogu liige

Kodukanti sattusin 2004. aastal, mil pöördusin Eha Paasi poole küsimusega, kas Liikumisel Kodukant on külaseltside ja seltsingute kohta andmeid, mis vajaksid töötlust ja analüüsi. Lõpetamaks Tartu Ülikooli inimgeograafia eriala oli vaja teha nii keskastme kui ka bakalaureusetöö ja tänu oma juhendajale Garri Raagmaale oli mul tekkinud huvi külaliikumise ja sellelaadse omaalgatusliku tegevuse vastu. Kuna olen juba aastaid elanud Tartus, siis suunas Eha mind Kodukant Tartumaa inimeste Lea Sauli ja Aime Vilu poole. Nii ma 2004. aasta lõpul Kodukant Tartumaa kontorisse Jalaka tänaval sisse astusingi... ja käima jäingi.

Alguses olid minu kokkupuuted Kodukandiga seotud eelkõige koolitöö tarbeks – tutvusin Tartumaa külaseltside tegemistega, võrdluspildi saamiseks käisin ära ka Läänemaal Larissa Mandeli juures uurimas sealset külaliikumist. Keskastme töös vaatlesingi kõigi Eesti maakondade seltsitegevuse sõltuvust vahemaast suuremate linnadeni (Tallinn, Tartu, Pärnu) ja maakonna tulubaasist. Bakalaureuse töös keskendusin Tartumaa külaseltside tekkepõhjustele ja nende sees ning ümber arenevate võrgustike analüüsile. Kuid kui korra juba Aime ja Leaga külade toimetamistest rääkima jääd, siis oled kindlasti „andunud ära” oma näpu ja pikemate vestluste järel ka oma hinge. Nii hakkasin minagi vabatahtlikuna Tartumaa aktiivsetele külaliiguta-

jatele appi külade asju toimetama. Vabatahtlik olin ma kuni 2006. aasta sügiseni, mil asusin tööle Kodukant Tartumaa koordinaatorina. 2006. aasta oktoobrini olin ma aastase projekti koordinaatorina tööle ka Tartu Vabatahtlike Keskuses. Tegemist oli siis Balti-Ameerika Partnerlusprogrammi poolt rahastatud aastase projektiga, mille käigus taasloodi Tartumaa Vabauhenduste Koostöökoda. Tänapäevaks on projekt küll lõppenud, kuid koja tegevuses osalevate ühenduste esindajad löid 2006. aasta suvel seltsingu ning vabatahtliku tegevuse korras proovitakse koos käia kord kuus. Seltsinglased teevad koostööd eesmärgiga hoida ja arendada vabauhenduste tegutsemisvõimalusi Tartus ja Tartumaal, samuti on arutluse all laiemad, Eesti kodanikuühiskonda puudutavad teemad.

Alanud aastalt ootan ma eelkõige, et igas maakonnas, vallas ja külas oleks järjest rohkem neid särasilmseid teotahtelisi inimesi, kes teevad hindamatuid tööd oma kogukonna ja elukeskkonna arendamisel. Ja et neil külaliigutajatel, kes juba pikka aega on toimetanud jaguks ikka seda tahtmist ja jõudu olla kogukonna vedamise veduriks. Loodan olla Teile toeks ja abiks maaelu ja külaelu edendamisel ning jätkata Eha poolt alustatud nii, et aasta pärast tunneksime me kõik, et olemine külades on jälle natukene paremaks läinud ka tänu meie tegevustele ja toimetamistele.

Säravaid ideid soovides

Kadri Pau

Eesti Külaliikumine Kodukant tegevjuht

Liikumise Kodukant juhatus

25. novembril 2006 valis Liikumise Kodukant Üldkogu uue juhatuse. Liikumise Kodukant juhatus on seitsmeliikmeline ja valitakse põhikirja järgi kaheks aastaks. 27. detsembril 2006 toimunud juhatuse koosolekul valiti juhatuse esimeheks taas Sirje Vinni. Alljärgnevalt iga juhatuse liikme väike tutvustus enesest, ootused ja lootused tulevikule

Juhatuse esimees: Sirje Vinni

tel. 510 1291
sirjevinni@hotmail.com

Juhatuse esimehe eelmise aasta "aur" kulus märksõnadele MAM, MAK, RAK 3.6, LEADER, s.t. kõik see, mis seotud aastatel 2007-2013 Eestisse saabuvate EL rahade või neid ettevalmistavate rahadega. Kõik need saladuslikud tähed olid vaja seadusteks kirjutada, ja Põllumajandusministeeriumi partnerina püüdis Kodukant juhatuse esimehe isikus oma panuse anda.

Merle Adams

tel. 5666 2675
merleadams@hot.ee

Valdkonnad: täiskasvanute haridus ja LEADER-temaatika.

Põhitöö: Rohelise Jõemaa Koostöökogu tegevjuht.

2007 aasta: põhitöö ja töö Kodukandi LEADER suunal on paljuski ühtivad. Minu valmisolek on töötada kaasa LEADER-meetme tööühendas, lootusega löimida parimal viisil seadusandlik pool ja praktiline tegevus; osaleda ja esindada Kodukanti kohtumistel Riigikogus ja ministerriumites, viies otsustajateni praktikute vajadused ning rääkida kaasa otsustustes.

Ajalugu ei pea olema kuningate ja lahingute ajalugu, vaid ideede oma.

Anton Tšehhov

Ootused Kodukandile

- Strateegia koondub 2-3 peateemale, selged eesmärgid, konkreetset määratletud sihtgrupid. Välditakse kõigegega tegelemist ja inimressursi hajutamist.
- Meeskonna arendus. Koolitatakse välja uus koolkond koordinaatoreid ja tegevmeeskonna liikmeid. Suhtekorralduskava uuendamine ja tutvustamine.
- Koolituskeskus. Piisav lektorite kaader ja kvaliteetne nõutud teenus.
- Kasvamine nii liikmeskonna poolest kui vaimuenergialt LEADER-tegevusgruppide katusorganisatsiooniks.

Ära kõnni mu ees. Ma ei pruugi sulle järgneda. Ära kõnni minu järel, ma ei pruugi sind juhtuda. Kõnni minu kõrval ja ole minu sõber.

Albert Camus

Ootused juhatusle

- Töövõimeline MEESKOND.
- Maaelu filosoofia käsitlemine.
- Uuringute ja projektide mõjude hindamine - laiema kandepinna loomine.

Sa vastutad alati kõige eest, mis sa taltsutanud oled. Sa vastutad oma roosi eest ...

Antonie de Saint-Exupery „Väike prints“

Ootused liikmeskonnale

- Peegeldada ja anda tagasisidet, tahet rääkida kaasa ja vastata meilidele.
- Anda oma tegevustest aru endale ja teistele. Oskata puhata ja enda ümber meeskonda luua.

Valter Parve

tel. 526 7368
valter.parve@ut.ee

Olen sündinud Saarde vallas Pärnumaal, käinud koolis Väljakülas ja Kilingi-Nõmmes. Mu ema elab Tihe- metsas ja oli seltsingu Rukkilill asutajaliige 20 aastat tagasi ning on aktiivne osaleja tänini. Ülikoolis õppimise ajal olin kooliõpetaja Vana-Kuustes ning peale lõpetamist asus meie pere Hiiumaale, esimese aasta töötasin Kärkla Keskkoolis, seejärel 7 aastat koolijuhina Laukal. Kõrgessaare vallas käin siiani üsna tihti - sealkandis elavad väga head kolleegid ühisest kooliajast ja suvekodugi on seal. 1981. aastal kolisin Pärnusse. Kolm tütart on kõik juba pereinimesed, mul on 4 lapselast.

Külaliikumise tähendusest hakkasin aimu saama 7 aastat tagasi Kodukandi Maapäeval Hiiumaal. Sealt edasi olen püüdnud kõikidel sedasorti suurüritustel kohal olla, Lepa- ninal olin ühe arutlusteema kaasvedaja. „Säde küladesse” koolitusel 2005.a. kevadel pidasin loenguid sotsiaalse kapitali rollist ning samas ka anketeerisin osalejaid omal algatusel. Sain tagasi 85 küsitluslehte, uuringu kokkuvõtte andsin üle Kodukandile.

Külaeluga on rohkem kokkupuutumist olnud Eesti- Hollandi Heategevusfondi Nõukogu liikmena – uurides taotlejate tausta enne otsustamist ja kaedes tulemusi peale rahakasutamist, neist sõitudest on kogu Eestimaalt pärit palju ilusaid elamusi. Konkursi „Rohkem päikest” taotle- jate julgustamiseks palusin Kodukandi eestvedajaid Saa- remaal kokku kutsuda toetusi juba saanud ja sellest alles mõtlevate vabauhenduste liidrid ja nii korraldasime ühe omamoodi õppepäeva. Kutsusin sinna ka ajakirjanikud – lood ilmusid Meie Maas ja Maalehes. Ise just avaldasin ühe lahkeid annetajaid koostööle kutsuva artikli Pärnu Postimehes.

Loen TÜ Pärnu Kolledžis kogukonnatöö kursust ja õppekäikudel püüan tudengiteni viia arusaamist koda- nikuühiskonna tähtsusest Eesti arengule. Selles on suurt abi olnud meid lahkelt vastu võtnud külaseltsidel: tänud Lillisse, Kuhjaverre, Selistesse, Soometsa, Alustesse, Karja- nurme, Sudistesse, Olustverre, Kamarisse.

Head uut algavat ühistegevuse aastat!

Kaido-Allan Lainurm

tel. 564 3190
lainurm@lainurm.ee

Olen külaliikumisega tihedamalt seotud olnud viimased viis aastat. Neli aastat tagasi valiti mind juhtima Vasalemma Aedlinna Seltsi, mis on asutatud 1926. aastal toleaege populaarse suvituskoha kultuurilise ja heakorralase seltsitegevuse eesmärgil. Traditsioonid on kestnud läbi aegade ja tänaseks on seltsist juunenud arvamusi liider mitmetes piirkonda puudu- tavates küsimustes. Kodukant Harjumaal ja Lääne-Harju Koostöökogu liikmena on meie seltsil arvestatav võima- lus osaleda kolmanda sektori tegevustes maakondlikul ja üleriiklikul tasandil. 2006. aastal esitas Kodukant Harju- maa mind juba teiseks perioodiks ka Liikumise Kodukant juhatuses liikmeks, kus loodan olla kasulik ennekõike oma kogemuste poolest nii ettevõtluses kui ka riigi- ja oma- valitsusametites. Töötades hetkel Keila abilinnapeana, on mul suurepärase võimalus kaasa rääkida ka väikelinnade probleemide käsitlemisel läbi Kodukandi liikumise. Esin- dan Kodukanti EKAK-i ühiskomisjonis ning regionaal- meetmete valikukomisjonides. Külaliigutajana loodan, et elu ja seltsitegevus väljaspool pealinna pakub tulevikus vähemalt samapalju võimalusi eneseteostuseks ning et läbi sektoritevahelise koostöö õpitakse leidma üha uusi võima- lusi ühiste eesmärkide elluviimisel.

Aare Kasemets

tel. 5648 9869
aare.kasemets@ut.ee

Aare Kasemets oli Kodu- kandi Liikumise juures juba enne selle sündi, juhtides maakultuuriseminare (1988+), osaledes maaühis- konna uuringutes (1989+) ja käies Mikk Sarve kutsel mit- mete põllumajandusministrite jt poliitikute jutul (1993+), et Kodukandi Liikumisele hoogu juurde anda. Aare olnud ka kõnemeheks Kodukandi maapäeval.

Järgnevalt mõned nopped Aare eluloost ja võimalikest panustest Kodukandi juhatuses.

Haridustee: Aare on lõpetanud Luunja Keskkooli 1982, õppinud Maaülikoolis [siis EPA] agronoomiat ning maa- sotsioloogiat 1983-1987 ja Tartu Ülikoolis ajakirjandust (BA 1995) ning sotsioloogiat (MA 2001). Ta on täienda- nud end Oxfordi Ülikoolis 2004-2005 ja on praegu Tartu

Ülikooli doktorant.

Töötée: algas kodus, EPA raamatukogus, maasotsioloogia uurimisrühmas, vabakutselise ajakirjanikuna (sh ETV ja Maaleht) ja hiljem riigiametnikuna, sh Riigikogu majanduskomisjoni nõunik 1993-2005, majandus- ja sotsiaalinfoosakonna juhataja 1995-2003, Keskkonnaministeeriumi nõunik 2004-2006 ja alates 2007.a jaanuarist strateegiabüroo juhataja kt. Ta on olnud koolitaja õigusaktide mõjude hindamise ning kaasamise küsimustes ja osalenud eksperdina ka EKAK-i (2002), Kaasamise hea tava (2005) ja Kodanikualgatuse toetamise arengukava (2006) koostamises. Kuuluvus ühendustesse: Aare on abielus ja kuulub lisaks Kodukandi Liikumise juhatusele ka Eesti Sotsioloogide Liitu, Eesti Õkoturismi Ühendusse, Üliõpilasseltsi Liivika, Eesti Rooma Klubisse ja seltsingusse Reheelu (rehielamu on Tartumaal). Ta olnud ka EMSL-i juhatuse ja EMÜ Esinduskogu liige. Olles avalikus teenistuses ja hoides usaldust, ei kuulu Aare ühtegi poliitilisse erakonda.

Mõned mõtted ja võimalikud koostööalad juhatuse liikmena:

- 1) uue tegevjuhi abistamine Kodukandi strateegia eel- nõu koostamisel;
- 2) *Kaasamise hea tava* ja *Kaasamiskava* koostamise juhise kasutamisevõimaluste tutvustamine;
- 3) kohaliku loodus- ning kultuuripärandi hoidmise/jät- kusuutlikkuse edendamise koostöövõrgustik;
- 4) maakogukondade elu-olu uurimise ja elujõu tugev- damise võimaluste kaardistamine ning ettepanekute tegemine, kui Kodukandi Liikumine soovib sõna sekka öelda.

Iris Haiba

tel.56646123
iiris@raek.ee

Iseendast kirjutamine on ütlemata raske, seepärast lasin endast kirjutada oma heal tuttavval.

Iris Haiba on 33-aastane naisterahvas Raplamaalt Vaimõisa külast, hariduselt olevat ta kõrgharitud loomakasvataja, kuid koerale ja kassile lisaks pudulohuseid tema majapidamises ei leidu. See-eest on tal toetav mees ja kaks algkooli- ealist last, kes tema vaimu värske ja meeled elevil hoiavad. Kodukülas üritab ta vedada „Mõisavaimu“, mis ei ole mitte kummitus vaid ilma tuluta ühendus (MTÜ). Enne, kui Iris Märjamaa vallavalitsuses töötas, siis ajas ta lisaks projek- tijuhtimisele ka „küla-asja“, ta on MTÜ Märjamaa Valla Külavanemate Ühenduse asutaja- ja juhatuse liige ning kirjatsura. Nüüd töötab ta Rapla Arendus- ja Ettevõtlus- keskes projektinõustajana, osaleb ka Raplamaa Partner- luskogu ja Raplamaa Külade Liidu töös. Suur kirk olla tal lugemine, kuid allikad väidavad, et hea klassika on ta nüüd ajalehtede vastu vahetanud. Vististi ajapuuduse tõttu... Samuti pole sõbrad teda ammu trehvanud sulgpalli män-

gimas ega ujulas basseinipikkust mõõtnas.

Aga hoolimata ajapuudusest on Iris rõõmus ja hakkaja naisterahvas ning särasilmsuse ja hoogsuse poolest alati kõikjale oodatud, olgu see siis koosolek, arenguseminar, pidu või mõni muu üritus.

Mariina Laineste

tel. 5805 7268
mariina@koruste.ee

Oscar Wilde on kunagi märkinud: "Ainus patt on igavlemine ning ainus edasiviiv jõud on uudis- himu".

Võin siin kohal kätt südamele pannes julgelt märkida, et minul pole igavlemi- sega kunagi probleeme olnud samas kui uudishimu uutele asjadele on alati jagunud. Kuna minu abikaasa on staažikas külavanem, siis külaliikumise kui sellisega tutvusingi läbi tema tegemiste. Et elame ise külas, on alati meie küla tege- mistes olnud nii lapsed kui ka lapselapsed osalised. Seega oleme üks "külaliigutajate usku" perekond.

Asjade loomuliku jätkuna tutvusin Kodukant Tartu- maa tollaste tegijatega kes avasid ukse hoopis teise maa- ilma. Seal ma taipasin - aktiivne küla ei ole ainult küla- peod, koosolekud jms. Vaja läheb hoopis enam teadmisi kui minul oli. Õnneks olid õpetajad kohe käe-jala juures olemas ning rõõmsalt abis. Samas kulusid neile minu seni- sed teadmised marjaks ära. Nii ükssteiselt õppides ja aktiiv- selt tööd tehes algaski meie koostöö Tartumaa külade heaks. Tahangi vanu tegijaid südamest tänada nii toetuse kui igakülgse abi eest!

Edasi soovitas Kodukant Tartumaa mind Liikumise Kodukant juhatusse. Olin meelitatud ja võtsin paku- mise vastu ning osutasin ka valituks. Ega ma tollel hetkel ikka päris hästi aru ei saanud küll kuhu ma nüüd sattu- nud olin!!! Algas päris korralik õppimine ja enese asja- dega kurssi viimine. Nii kujuneski eelmine aasta juhatu- ses kohanemisaastaks. Et olen ka sellel perioodil valitud Liikumise Kodukant juhatusse, tunnen ennast märksa kindlamalt andmaks reaalselt panust nii meeskonna kui juhatuse töösse. Kindlasti toimetan jõudumööda edasi ka Kodukant Tartumaa juures. Peale selle on mul hea meel, et tänu külaliigutamisele tekkis vajadus minna kooli. Ma ei ole väga kindel kas ma muidu oleksin sellise sammu ette võtnud.

Tulevikult ootan seoses külaliikumise eelkõige põne- vaid tööelamusi, uusi kogemusi, uusi väljakutseid jne. Ka väärilist järelkasvu. No seda tööd püüame koos abikaasaga eelkõige omas kodus hästi teha. Edasi vaatame juba kaugemal ringi, sest inimesed on olemas- tuleb nad ainult üles leida. Liiga tihti näeme vanade tegijate ületöötamist, väsimist, läbipõlemist jms. Püüame kõik koos oma inimesi hoida ning jõudumööda aidata. Ka külad.

Lõpuks võin öelda, et olen õnnelik inimene, sest praegu on minu töö mulle ka hobiks.

Eesti Külaliikumise Kodukant tegevuskava 2007

10 aastat Eesti Külaliikumise Kodukant tegevusest

Aasta 2007 on Liikumise Kodukant 10. tegevusaasta, mis ühelt poolt kujuneb senise tegevuse analüüsi kui ka uue perioodi 2008-2013 strateegia koostamise aastaks. Aasta teemaks on Ettevõtlik küla, mis ühtlasi on ka Eesti Külade VII Maapäeva teemaks. Aasta jooksul keskendutakse tegevustele, mis aitaks senisest enam muuta külaseltse/seltsinguid ning kohalike eestvedajaid aktiivsemaks külakogukonna kaasamisel kohaliku elu kujundamisse.

Jätkatakse oma igapäevategevust külade nõustamisel ehk Kodukandi maakonnaühenduste juures töötavad Kodukandi tugikeskused, kus on nädalas kahel päeval tööil külade konsultant.

Liikumise Kodukant projektid 2007. aastal:

Teemavaldkond ja projektid	Otsesed tegevused	Finantsprognosis: Rahastaja, kulude summa
1. Liikumise Kodukant tegevustoetus: organisatsiooni juhtimine ja arendamine	Liikumise Kodukant juhatuste koolitused, liikmete huvide esindamine, kohtumised riigikogu ja ministeeriumi esindajatega. Liikumise Kodukant 2008-2013 strateegia koostamine Kodukandi juhtimine ja administreerimine	Balti – Ameerika Partnerlusprogramm 148 600 Omavahendid 20 000 Riigieelarve - 70 000 Kokku 238 600 krooni
2. Liikumise Kodukant tugikeskuste töö	Kodukandi maakonnaühenduste juures jätkavad tööd Kodukandi külakonsultandid, kes on tööil vähemalt kahel päeval nädalas, ühe päeva kontoris ja teise külades kohapeal. Konsultantidele /nõustajad viiakse läbi kaks kahepäevast koolitust.	Riigieelarve Kokku 800 000 krooni
3. Liikumise Kodukant info liikumine	Külakirja väljaandmine ja levitamine, tiraaž 3000 tk, 6 numbrit. Augustis lisaks Maapäeva erinumber Kodukandi elektrooniline infoleht, üle nädala esmaspäeviti Kodukandi kodulehe uuendamine, info ülespanek, www.kodukant.ee Infopäevad külades: kokku vähemalt 30 infopäeva	Bapp 31 400 Riigieelarve 50 000 Ettevõtjate toetus 20 000 Omavahendid 5000 MES taotlemisel 40 000 krooni Muude projektide (Noored, Õpiv Küla) eelarvetes sisaldub, teiste tegevuste all ja ei kajastu kogusummas 86 600 Kokku 121 400 krooni
4. Kodukandi maanoorte programm: Noored külas	- 75 noore neljapäevased koolitused - 5 noorte piirkondliku õppereisi - 15 infopäeva noorte kaasamise võimalustest seltsidesse - Edukaid külanoori tutvustav kogumik - Noorte tunnustussüsteemi käivitamine - Nelja lirimaa noortegrupi vastuvõtt - Päikeselille fondist toetatud Võrumaa noorte ja ettevõtjate kahe kahepäevase seminari läbiviimine	Haridusministeerium 495 600 krooni Omavahendid 50 000 Riigieelarve 64093 Päikeselille fond 30 000 Kokku 648 500 krooni

tegevused 2007

5. Õppiv küla 2007- 30.05. 2008	<ul style="list-style-type: none"> - Külaseltsidele suunatud täiskasvanute Õpiettevõtete metoodika väljatöötamine ja materjali trükkimine - Õpiettevõtete töö ja koolitused, kokku 15 külaseltsi käivitavad ja 75 külainimest saab koolitust. - Õpetevõtete koolitus seltside juhendajatele - Elukestva õppe koolitused 15 maakondlikule külakonsultandile - Külakonsultantide kutsestandardi väljatöötamine - 15 õpiettevõtet tutvustava voldiku trükkimine - 15 infopäeva läbiviimine maakondades õpiettevõtete tutvustamiseks. 	<p>EL struktuurfondid meede 1.1. taotlemisel 998 823 Omafinantseering 332 941 Riigieelarve 165 907 Omavalitsused 45 000 Riigieelarve 2008 122 034</p> <p>Kokku 1 331 764 krooni</p>
6. Eesti Külade Maapäev 17-19 august	<p>15-16 august Rahvusvahelised külalised maakondades 400 osalejat Maapäeval: Ettevõtlik Eesti küla Euroopa Liidus, arutelud, näitused, kokkuvõtted järgnevas kaheks aastaks</p>	<p>Oma vahendid (osamaksud 190 000) Riigieelarve 50 000 Euroopa Liidu Parlamendi grant taotlemisel 500 000 Kohalikud omavalitsused 20 000</p> <p>Kokku 760 000</p>
7. Koolituskeskuse ÕPE projekt	<p>5 kahepäevast koolitust ja üks suur seminar maakonnaühenduste juhatustele</p>	<p>Koostöös Vabariigisliiduga, meede 1.1. summas</p> <p>Kokku 100 000 krooni</p>
8. Koolituskeskuse Õpikoostöö projekt GRESE	<p>Rahvusvahelised koostööseminarid, õppereisid ja kogemuste edastamine oma riigis.</p>	<p>Algas 2006. aastal, toetab Euroopa Ühenduse programmi Socrates allprogramm Grundtving Summas 6850 EUR, ehk 107 179 krooni</p>
9. Koolituskeskuse üldine töö	<p>Koolituste pakkumine, tellimuste täitmine Koolituskeskuse arendustöö</p>	<p>Juhataja tasu, kontori administreerimine Kokku minimaalselt 110 000 krooni</p>
10. Kohalik toit	<p>Kodutoidu mess EHE laat, osalemine</p>	<p>Vajalik taotleda lisaressursse Kokku 30 000 krooni</p>
11. Aasta Küla konkurs	<ul style="list-style-type: none"> - kandidaatide esitamine - žürii külastused, kandidaatide tutvustamine Maalehes, Külakirjas - Aasta Küla väljakuulutamine Maapäeval 	<p>Kodukandi omavahendid Sponsorlus Kokku summa 25 000 krooni Taotlemisel MES 30 000</p>
12. Rahvusvaheline koostöö	<p>Soome ja Eesti Külaliikumise 10. aastapäeva tähistamine ühisseminariga Leaderi ja külaliikumise kogemused Aprill-mai Prepare koostöövõrgustikus osalemine Euroopa Maaelu organisatsioonide ühenduse loomises ja tegevuses osalemine (ERA) Forum Synergies</p>	<p>Vajalik leida lisarahastust projektide kaudu. Kokku summa 30 000 krooni, lisandub seminari kulu, mille kohta tehakse eraldi eelarve ja taotletakse rahastus.</p>
13. Leader tegevusgruppide koostöö	<p>Leader programmi rakendamise jälgimine, osalemine rakendusaktide väljatöötamisel, lobby Leader tegevusgruppidele ühiste ümarlaudade korraldamine, 4 kokkusaamist Väliskontaktide ja koostöösoovide edastamine</p>	<p>Oma vahendid Vajalik lisarahastuse leidmine</p> <p>Kokku summa 40 000</p>
14. Koostöönaidete kogumine ja analüüs	<p>Näited küla, Leader tegevusgrupi, linnakogukonna tasandite koostöövormidest, nende analüüs.</p>	<p>BAPP ettevalmistamisel ja taotlemisel</p>

PROJEKTIST

Ettevõtlikud noored külates

Projektijuht Hele-Mall Kink

Alates 2005.aastast on Kodukandis üha rohkem esile kerkinud vajadus tegeleda külates noortega, et tagada külaelu jätkusuutlikkus. Üheltpoolt tingib selle leida tänastele tegijatele järelkasv, teisalt külaelu saab olla jätkusuutlik, kui seal elab teotahtelisi noori.

Noorte kaasamine külategevusse on Liikumise Kodukant üheks strateegiliseks prioriteediks ning Eesti Külade VI Maapäeva otsusega ka Kodukandi olulisemaid tegevusi.

Liikumine Kodukant on otsustanud suunata oma peamise noorsootööle suunatud tegevuse just alates 16 eluaastast noortele, kes elavad keskustest kaugemal ning seetõttu on nende võimalused osaleda noortekeskuste ja huviringide töös piiratud.

Käesoleva projektiga soovime kaasata noori seltside tegevusse ja luua keskustest kaugemal olevates külamajades noortetoad, mis võimaldavad kohalikel noortel oma kodukohas koos käia, suhelda ja sisustada vaba aega asjalikult ja arendavalt.

Liikumise Kodukant käesolev projekt loob parema koostöö kohalike noorte ja külaseltside vahel.

Projekti koguelarve on 618 500 krooni. Haridus- ja Teadusministeeriumi toetus sellele on 495 600 krooni ning omafinantseering on 122 900 krooni, mis koosneb omavahenditest ja projekti koolituste osamaksumest.

Eesmärgiks on ...

... kaasata noori kohaliku külaseltsi tegemistesse, pakkudes nii noortele eneseteostuse võimalusi ning tõsta noorte enesekust ja motivatsiooni siduda oma tulevik kodukohaga. ... tutvustada noorsootöö võimalusi maal.

... asutada noortetoad ehk kohad kus külanoored oma aega saavad veeta ning ühiseid üritusi korraldada.

... Liikumise Kodukant organisatsiooni juures on käivitunud eraldi maanoortele suunatud programm.

Projektis saab osaleda igast maakonnast 5 noort, kokku 75 noort. Eelkõige on projekt suunatud noortele kes elavad külates, keskustest kaugemal ning seetõttu on nende võimalused osaleda noortekeskuste töös, huviringides piiratud.

Projekti tegevused:

Veebruarist septembrini toimuvad maanoorte õppeseminarid.

Seminarid korraldatakse viies piirkonnas nelja kahepäevase moodulina. Väljakujunenud traditsioonide järgi moodustavad ühe piirkonna Põlvamaa, Valgamaa, Võrumaa; teise piirkonna Tartumaa, Viljandimaa, Pärnumaa; kolmanda piirkonna Ida-Virumaa, Lääne-Virumaa ja Jõgevamaa; neljanda piirkonna Raplamaa, Järvamaa, Harjumaa; viienda piirkonna Läänemaa, Saaremaa ja Hiiumaa.

Õppeseminaride eesmärgiks on anda noortele teadmisi võimalustest osaleda külaseltside töös, olla kaasatud kohaliku piirkonna arenguprotsessidesse (N: kohalike arengukavade koostamisse, kohalike omavalitsuste otsuste tegemisse) ning osaleda rahvusvahelistes koostööprogrammides. Koolitustel käsitletakse noorteprojek-

tide koostamist ja läbiviimist, külamajades noortetubade käivitamist.

Õppepäevadel saavad noored koduülesanded, mis keskenduvad lähtuvalt noore oma valikust erinevatele teemadele: kohaliku külanoorte projekti ettevalmistamisele, kohalikus külamajas noortetoad käivitamisele, noorte võimalustele eneseteostuseks ja töökohaks maal, oma kodukohas.

Kodutööde tulemusena valmivad projektid, avatakse noortetubasid, toimuvad läbirääkimised kohalike omavalitsuste ja ettevõtjatega, millised võimalused on noortel siduda oma elu kodukohaga.

Juuli kuus on planeeritud õppereisid küladesse.

Projektis osalejatele korraldatakse kolmepäevane õppereis küladesse. Kokku toimub 5 piirkondlikku õppereisi.

Õppereiside käigus tutvutakse seltsi- ja erinevate kohalike noorsootööle suunatud tegevustega.

Augustis saavad noored osaleda Eesti Külade VII Maapäeval.

Maapäeval toimub noortele eraldi tööruhm. Kokku saab maapäeval osaleda projektis osalenutest 30 noort

ehk igast maakonnast 2 noort. Noored tutvustavad maapäeva osalejatele projekti käigus läbiviidud koolituste ja õppereiside tulemusi ning teevad omapoolsed ettepanekud Eesti Külaliikumisele Kodukant küladele suunatud noorteprogrammi käivitamiseks.

Märtsist septembrini kogutakse positiivseid näiteid maanoorte tegevustest ning avaldatakse trükis.

Näited kogutakse noortest kes on oma elu sidunud kodukohaga. Projekti käigus kogutakse 30 positiivset lugu Eestimaa noortest, kes on jäänud oma kodukohta, leidnud seal tööd, osalevad aktiivselt oma kodukohta arendamisel. Materjali aitavad koguda maakonnaühendused ja projektis osalevad noored.

Projekti tulemusi ja tegevusi tutvustatakse Kodukandi koduleheküljel, Liikumise Kodukant küladele suunatud ajakirjas Külakiri ja maakonnaühenduste sügisestel üritustel, infopäevadel.

Tulemusi tutvustatakse Kodukandi maakonnaühenduste infopäevadel oktoobris ja novembris. Iga maakonna noorte meeskond esitleb vähemalt ühel Liikumise Kodukant külaseltsidele suunatud maakondli-

kul infopäeval kohalikele eestvedajatele projekti tulemusi tutvustava kokkuvõtte ning ettepanekud, kuidas külaseltsid saaksid rohkem noori oma tegevusse kaasata.

AASTA KÜLA 2007

Toimekate külade tunnustamiseks ja esile tõstmiseks kuulutas Liikumine Kodukant taas välja **AASTA KÜLA konkursi**, mille võitja pärjatakse augustikuus 2007. aastal Eesti Külade VII Maapäeval, Jõgevamaal.

Praegu on paras aeg vaadata maakondades ringi ning esitada Aasta Küla kandidaadiks neid edukaid külasid, kes tugeva üksmeele, tegutsemislusti, külalislahkuse, arendustegevuse ja heakorruga teistele küladele eeskujuks on ja tunnustust väärivad.

Iga maakonna Kodukandi organisatsioon saab **1. maiks 2007** konkursile esitada ühe küla, külade piirkonna või aleviku, kus on toimunud külakogukonna nähtav positiivne areng vähemalt kolme aasta jooksul (koostöö, ühisüritused, arengukava olemasolu, edukad projektid, tundus maakondlikul või üleriigilisel tasandil).

Kandidaadi esitamisega kaasneb konkursil osalemise tasu 500 kr, mille tasumise korraldab maakondlik Kodukandi organisatsioon. Aasta Küla tiitli omanik saab lisaks avalikule tunnustusele, aukirjale ja meenele ka rahalise preemia. Kõigi konkursil osalenud külade tutvustus ilmub Kodukandi infokirjas. Aasta Küla tiitliga pärjatu kantakse Liikumise Kodukant auraamatusse.

Maakonna organisatsioonid selgitavad välja oma maakonna kandidaadi **25. aprilliks 2007** ja edastavad andmed (täidetud ankeedid) 01. maiks Liikumisele Kodukant aadressil Väike-Ameerika 19-220, Tallinn 10129

Liikumise Kodukant juhatus väljastas avaliku konkursi teate Aasta Küla kandidaatide esitamiseks maakondlikele organisatsioonidele 01.12.2006 ja omavalitsustele ning üleriigilistele väljaannetele 15.01.2007

Aasta Küla konkursi juhendi ja ankeedi leiate Liikumise Kodukant kodulehelt www.kodukant.ee

Avastuste- ja rõõmurohket konkursi!

info: 5172909

e-mail: konkurss@kodukant.ee

Aime Vilu

Liikumise Kodukant
Aasta Küla projektijuht

ÕPETUSSÕNAD EL UUTELE LIIKMESRIIKIDELE

UNGARI KONVERENTS,
13.-17.nov.2006. aastal.

Merle Adams
merle@joemaa.ee

Euroopa Liidu LEADER+ Kes-
kuse (Leader+Observatory)
korraldamisel toimus 13.-17.
novembriseminarteemal „LEADER
uutes liikmesriikides – maaelu areng
LEADER-i kaudu”. Osalejaid oli ligi
280, esindatud oli 24 EL liikmesriiki,
lisaks 3 liituvat riiki. Eestist osales 11
liikmeline esindus, sealhulgas 8 tege-
vusgruppide esindajat.

*„Eriti julged ideed on edasiviivad,
identiteedi leidmine kõige tähtsam”
Josef Pintas, Sloveenia.*

Eesti äratas tähelepanu

Ave Bremse, EV Põllumajandusmi-
nisteeriumi nõunik: „Hea meel on
tõdeda, et Eesti maapiirkondade kiire
tegevusgruppidesse liitumine ja 10 %
eraldamine LEADER- telje uues prog-
rammis, äratab teiste riikide tähele-
panu. Samuti paistab positiivselt silma
maapiirkonna kolmanda sektori tuge-
vus ja Põllumajandusministeeriumi
tihe side sotsiaalpartneritega. Loo-
mulikult toimub meilgi vaidlusi ja on
arvamuste paljusus, aga nii mõnegi
maa kurtmisele, et nendega ei räägita

või nende üritustele ei jõuta, ei tohiks
meil küll alust olla.

*Veendusin veel kord, et seminarid
õppereisid on äärmiselt rikastavad
kogemused. Loodan, et kõik tege-
vusgruppid leiavad võimaluse kusagil
kogemusi saamas käia ja temaatilistel
seminaridel osaleda.”*

Euroopa Riikides on ligikaudu
ligi 900 kohalikku tegevusgruppi 24
riigis. Järgmise programmeerimispe-
rioodi rahastuse protsent Leaderile
on näiteks : Leedu 6 %; Soome 3,6 %;
Läti 2,5 %.

LEADER kui pidev õppeprotsess

*„Ei saa õppida kui ei välju tavapära-
sest ruumist. Tihti peituvad lahen-
dused väljaspool tavapärast ruumi.
Õppige lõdvestuma, ainult nii jõuab
olla ergas” Liisa Häme, Soome.*

Kõige enam toonitati LEADER-
filosoofiale tuginedes sotsiaalsel
kapitali loovat kaasamise vajadust.
Koolitusprotsessist toodi välja eelkõige
koolitusi üks-ühele kogemuste vahe-
tamise teel.

Omavahel tuleb kohtuda, ei saa
töötada teha koostööd ainult distant-
silt. Erinevates riikide näidete varals
elgus, et kaasamist annab erinevalt
käsitleda.

Jõuti äratundmiseni, et iga LAG
peab koostama kaasamiskava.

*„See pole veel LAG, millel on 6 kuud
möödunud asutamise protsessist.
Tuleb anda aru, et LAG-i koostöö on
palju enam kui asutatud ühing või esi-
tatud projekt. Protsessis tuleb liikuda
ja mitte peatuda. Filosoofia ei aita
kui kaasamist ei toimu”. A. Futymski,
Poola.*

Mitmed kõnelejad hoiatasid LAG-ide
politisiseerumise eest. Kui protsess pole

Konverentsil osalesid Eesti delegatsiooni koosseisus tegevusgruppide
liidrid Krista Habakukk (Pärnu Lahe Partnerluskogu), Mare Sikkut (MTÜ
Partnerid), Maret Pöder (Järva Arengu Partnerid), Merle Adams (Rohelise
Jõemaa Koostöökogu), Liina Saar Kodukandi esindaja, Andrus Rekor (Peipsi-
Alutaguse Koostöökoda), Heiki Vuntus (Arenduskoda), Jaak Vitsur (Raplamaa
Partnerluskogu), Ave Bremse ministeeriumi esindaja, Ülar Loolaid Leader
Infokeskusest. Pildi taha on jäänud Aivar Niinemägi (Pandivere Arendus- ja
Inkubatsioonikeskus).

nähtav, tuleb sekkuda.

Gusztav Nemes Ungari Teaduste Akadeemia Majandusinstituudist kritiseeris Euroopa Liidu rahastusel toodetud CD-sid, trükiseid ja muud pudi-padi, mis ei asenda ühelgi juhul vahetuid kontakte vaid on ainult lisateabeks kontaktide kõrval. Nemes pidas õigeks organiseeritud õppimist, milles ei tohi moonuda ja peavad säilima kohalikud teadmised. Nii tooted kui teadmised peavad kandma endas kohalikku identiteeti.

Kui valida maavillase ja professionaalse tellitud teenuse puhul, on oluline lähtuda uudestest lahendustest, mille märksõnadeks on identiteet, omanäolisus ja arusaadavus.

LEADER-i vaimsus

LEADERi vaim - ei ole inimeste jaoks vaid koos inimestega. Kui palju me selle sisu peale ise mõtleme? Strateegiad ei tohi olla standardsed. See võib Eesti kontekstis vägagi juhtuda kui strateegia tegemine ostetakse teenusena sisse. Tegevusrühma strateegia peab keskenduma omapära välja toomisele ja peab lähtuma kohapealsetest vajadustest

Jaak Vitsur, Raplamaa Partnerluskogu esindaja: „LEADER ei saa põhineda ainult seltsidele, tööjaotus LEADERi kolme toetussamba vahel: kohalik omavalitsus annab LEADERile omalt poolt administratiivse toe ja rahalise toetuse; ettevõtja annab LEADER projektidele adekvaatse teostamishinnangu ja elluviimise ning majandusliku arvestuse kogemuse; seltsid annavad LEADER projektidele hinge, seda kohalike inimeste kaasamise kogemuste andmise teel. LAG võib piirduda ainult programmide administreerimisega, aga võib ka ise aktiivselt osaleda niihästi projektides, sealhulgas majanduslikult tulusates projektides (Itaalia, Portugal).”

Konverentsilt jäi kõlama LEADER moto: LEADER ei ole ainult inimeste jaoks vaid koos inimestega.

Konverentsi tähelepanekud ja kommentaarid osalejatelt kogus Merle Adams

Vabaihendused esitasid erakondadele oma ootused

Et märtsis valitava Riigikogu ja uue valitsuse tegevused kodanikuühiskonna arengule kaasa aitaksid, panid vabaihendused oma ootused erakondadele esmakordselt Eestis manifesti kirja.

Vabaihenduste manifesti koostamist juhtis Eesti Mittetulundusühingute ja Sihtasutuste Liit (EMSL), kelle liige on ka Kodukant. Ettepanekuid koguti läinud sügise jooksul ühendustelt üle Eesti.

Manifest puudutab teemasid, mis on ühised kõigile vabaihendustele, sõltumata nende täpsest tegevusvaldkonnast: ühenduste riigipoolne kaasamine ja rahastamine, kodanikuharidus, vabatahtliku töö ja heategevuse soodustamine jne. Meie eesmärk on, et kirja pandud tegevused kajastuksid uues koalitsioonileppes.

Nii näiteks soovitakse manifestis, et ministriumides loodaks selged reeglid ühenduste kaasamiseks poliitika kujundamise ja õigusloome protsessidesse ning toetataks ühenduste võimalusi neis kaasa rääkida.

Ühenduste rahastamises soovitakse Kodanikuühiskonna Sihtkapitali loomist ning riigipoolset selgust, mis tingimustel ja kellele antakse projekti- ja tegevustoetusi ja sõlmistakse lepinguid avalike teenuste osutamiseks. Samuti soovitatakse toetusprogrammi alustavatele ühendustele, ühenduste omatulu teenimise ja sotsiaalse ettevõtluse toetamist ja riikliku ühenduste registri korrastamist.

Manifesti täistekst on üleval EMSLi kodulehel www.ngo.ee/manifest.

Tänaseks on manifesti ning laiemalt kodanikuühiskonna arenguid ja vajadusi tutvustatud kõigile erakondadele ning suhtlemist jätkatakse aktiivselt kogu valimiseelsetel ja koalitsiooniläbirääkimiste ajal. Hiljem hakkab EMSL silma peal hoidma sellel, kuidas valitsus kodanikuühiskonda

puudutavaid tegevusi ellu viib.

Parimal moel saame aga manifesti ja selles tehtud ettepanekute olulisust poliitikuile teadvustada, kui oma hääled ühendame. Seepärast kutsume ka kõiki Kodukandi liikmeid esiteks manifesti lugema (kes seda veel teinud ei ole) ning teiseks oma kodukohas aktiivselt osalema valimiseelsetel kohtumistel kandidaatidega ja neilt küsima, kas nad on manifestiga tuttavad ja milliste tegevuste eest seista lubavad kodanikuühiskonna ja ühenduste tugevdamisel.

Kõigil, kel on mõtteid, küsimusi või ettepanekuid manifesti kohta, palume ühendust võtta projekti juhi Marit Otsinguga e-posti aadressil marit@ngo.ee või EMSLi kontori telefonil 6309 630. Muudame koos meie riigi ja ühiskonna vabaihenduste suhtes tähelepanelikumaks ja hoolivamaks!

Projekti rahastavad Avatud Eesti Fond ja Balti-Ameerika Partnerlusprogramm.

Urmo Kübar
EMSLi juhataja

EMSL on avalikes huvides tegutsevate vabaihenduste eestkõneleja, kelle tegevus on pühendatud kodanikualgatuse ja kodanikuühiskonna arendamisele Eestis. Selleks seisame hea ühenduste tegutsemiskeskonna eest, korraldame koolitusi ning levitame ühendustele olulist infot. Loe lähemalt www.ngo.ee/

Vabaihenduste manifesti tekst on kättesaadav www.ngo.ee/manifest. Loe teksti ja küsi oma kodukohas kandideerivatelt poliitikutelt, mida nad ette võtavad kodanikuühiskonna toetamiseks!

